2026

MÄNTYHARJUN KUNTA

VARHAISKASVATUKSEN PALVELUVERKKOSUUNNITELMA 2026

1. Johdanto

Sivistyslautakunta päätti kokouksessaan 19.8.2026 käynnistää varhaiskasvatuksen palveluverkon uudistamista koskevan valmistelun. https://mantyharju.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Sivistyslautakunta/Kokous_1982026/Varhaiskasvatuksen_palveluverkon_uudista(20985)

Tavoitteena on selvittää edellytykset palveluverkon tiivistämiselle. Valmistelun tueksi laaditaan palveluverkkoselvitys, joka sisältää muun muassa

- tarveselvityksen tarvittavista tilaratkaisuista ja niiden toiminnallisuudesta,
- suunnitelman toiminnan järjestämisestä,
- suunnitelman henkilöstön sijoittumisesta ja työjärjestelyistä,
- suunnitelman lasten kuljetus- ja hoitojärjestelyistä sekä
- lapsivaikutusten arvioinnin
- selvityksen taloudellisia vaikutuksia

Voimassa olevan hallintosäännön 26§ mukaan sivistyslautakunta päättää varhaiskasvatuksen järjestämisestä.

Terveellisten ja turvallisten tilojen turvaaminen lapsille ja henkilöstölle on varhaiskasvatuslain (540/2018) sekä työturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta ensisijainen velvoite.

Palveluverkkoselvityksessä on kyse merkittävästä ratkaisusta, minkä valmistelussa olisi huolehdittava asianmukaisesta varhaiskasvatuspalveluiden ja yritysvaikutusten vaikutusten arvioinnista sekä osallisten kuulemisesta (Hallintolaki 434/2003, 34 §).

Lisäksi palveluverkkoratkaisulla on laajempia vaikutuksia kuntalaisiin, henkilöstöön ja palvelujen käyttäjiin, minkä vuoksi kuuleminen on tarkoituksenmukaista toteuttaa avoimena ja vuorovaikutteisena prosessina.

2. Varhaiskasvatuksen nykytila Mäntyharjulla

2.1. Palveluverkon kuvaus

Mäntyharjun kunnassa on kolme varhaiskasvatusyksikköä. Mäntyharjun keskustassa sijaitseva Päiväkoti Mustikkatassu on päiväkodeista suurin ja siellä hoidetaan tilanteen mukaisesti noin 110–120 lasta. Pertunmaan kirkonkylässä sijaitsevissa Keinulassa ja Kuortissa sijaitsevassa Kuuttilassa hoidetaan yhteensä noin 20–30 lasta tilanteen mukaisesti.

- Päiväkoti **Mustikkatassun** kuormitus on lisääntynyt kasvavan lapsimäärän vuoksi. Tällä hetkellä suurin ennakoimaton hoitotarve kohdentuu alle 3-vuotiaisiin, joiden

lisääntynyt määrä kuormittaa tiloja erityisen paljon. Mustikkatassu toimii vuoropäiväkotina.

- Päiväkoti **Keinulassa** on todettu vakava sisäilmaongelma, minkä vuoksi toiminta siirtyy syksyn 2026 aikana terveeseen, turvalliseen ja toiminnallisesti päiväkodiksi suunniteltuun siirtokelpoiseen rakennukseen. Väistötila on sijoitettu Pertunmaan yhtenäiskoulun yhteyteen. Väistöratkaisu on voimassa 36 kk. Asiasta on tehty tarvittavat päätökset ja lisämäärärahapäätökset.

- Kuortin keskustassa sijaitseva päiväkoti **Kuuttila** toimii kunnan omistamassa osakehuoneistossa. Tilaa ei ole suunniteltu päiväkotikäyttöön ja tilat vaatisivat ajanmukaistamista. Kuuttila toimii laajennetun aukiolon yksikkönä.

2.2. Varhaiskasvatuspalvelujen käyttö

Lapsien määrät

Taulukossa on dokumentoitu varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrät päiväkodeittain ja syntymävuosittain (tilanne 8/2026, myös hakemukset huomioitu).

Yli 3-vuotiaiden osallistumisaste Pertunmaan alueella päiväkodeissa on yhteensä noin 22 % ja päiväkoti Mustikkatassun osalta osallistumisaste on noin 73 %. Osallistumisaste yhteensä on noin 95 %, joka on myös kansallisen keskiarvon ja ennusteen mukainen.

Syntymäv	**Keinula**	**Kuuttila**	**Mustikkatassu**	**Huom.**
2020	6	3	16	Täydentävässä varhaiskasvatuksessa
2021	0	4	26	
2022	3	4	26	
2023	3	3	19	
2024	0	1	17	
2025	1	0	19	
2026	0	0	2	
Yhteensä	**13**	**15**	**125**	
Ennuste	**Keinula**	**Kuuttila**	**Mustikkatassu**	
2027	11	13	130	
2028	10	12	125	
2029	9	11	120	
2030	8	10	115	
2031	7	9	115	
2032	6	8	115	

Ennuste perustuu Tilastokeskuksen (2024) tutkimustietoon, että varhaiskasvatukseen osallistuu alle 3-vuotiaista lapsista noin 42 % ja 3–5-vuotiaista lapsista noin 90 %. Tilastollisen selvityksen mukaan tämä pitää paikkansa myös Mäntyharjulla sillä erolla,

että Pertunmaan alueella alle 3-vuotiaiden osallistumisaste kunnan varhaiskasvatukseen on alle 5 %.

Vuonna 2024 laaditun väestöennusteen mukaan entisen Pertunmaan alueelle syntyy vuoden 2026 jälkeen keskimäärin 6 lasta vuodessa, jolloin 2–6-vuotiaiden ikäluokissa on yhteensä keskimäärin 30 lasta. Pertunmaan varhaiskasvatukseen osallistumisen prosentti on normaalia alhaisempi, joten on oletettavaa, että päivähoitoon ohjautuvien määrä laskee pitkällä aikavälillä noin 15:een.

Täyttöasteet ja käyttöasteet

Varhaiskasvatuksen **täyttöaste** tarkoittaa sitä, kuinka suuri osa päiväkodin tai kunnan kaikista hoitopaikoista on varattu tai käytössä. Tunnusluku ilmaistaan prosentteina, ja se lasketaan jakamalla läsnä olevien lasten määrä tarjolla olevien paikkojen kokonaismäärällä.

Täyttöaste yksiköittäin (tilanne 9/2026)

- Keinula: 27 %
- Kuuttila: 66 %
- Mustikkatassu: 105 %

Varhaiskasvatuksen **käyttöaste** tarkoittaa sitä, kuinka suuri osa lapsiryhmän tai päiväkodin paikoista tai henkilöstöresurssista on todellisuudessa käytössä eli kuinka paljon lapsia on paikalla suhteessa henkilökunnan määrään tai enimmäiskapasiteettiin.

Käyttöaste lasketaan usein lain määrittelemien kasvattaja-lapsi-suhdelukujen kautta. Tunnusluku ilmaistaan prosentteina. Käyttöaste laskee, jos lapsia on poissa (esimerkiksi sairastumisten vuoksi), mutta paikalla olevien aikuisten määrä pysyy samana. Myös vuorohoito laskee käyttöastetta.

Käyttöaste yksiköittäin, kuukauden keskiarvo (tilanne 9/2026)

- Keinula: 31,99 %
- Kuuttila: 35,68 %
- Mustikkatassu: 80,98 %

Vuorohoidon tarve

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta. Vuorohoitoa (iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja pyhinä) myönnetään vain todellisen ja säännöllisen tarpeen perusteella.

Mäntyharjun alueella noin 15 % lapsista tarvitsee vuorohoitoa, mikä sijoittuu tällä hetkellä päiväkoti Mustikkatassuun.

Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus

Mäntyharjulla esiopetus toteutetaan perusopetuksessa yhtenäiskoulujen yhteydessä. Esiopetusta järjestetään koulujen työpäivinä, neljä tuntia päivässä ja esiopetus on maksutonta. Esiopetuksen lisäksi lapsi voi osallistua täydentävään varhaiskasvatukseen, joka on varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesti maksullista toimintaa.

Täydentävä varhaiskasvatus järjestetään päiväkodeissa aamuisin ennen koulun alkua klo 9.00 ja illalla 16.30 jälkeen kuten myös vuorohoito, iltahoito sekä koulujen loma-aikojen hoito. Pertunmaan osalta tämä aiheuttaa kuljetuskustannuksia yksiköiden välisissä kuljetuksissa.

3. Toimintaympäristön muutokset

3.1. Väestökehitys

Syntyvyys

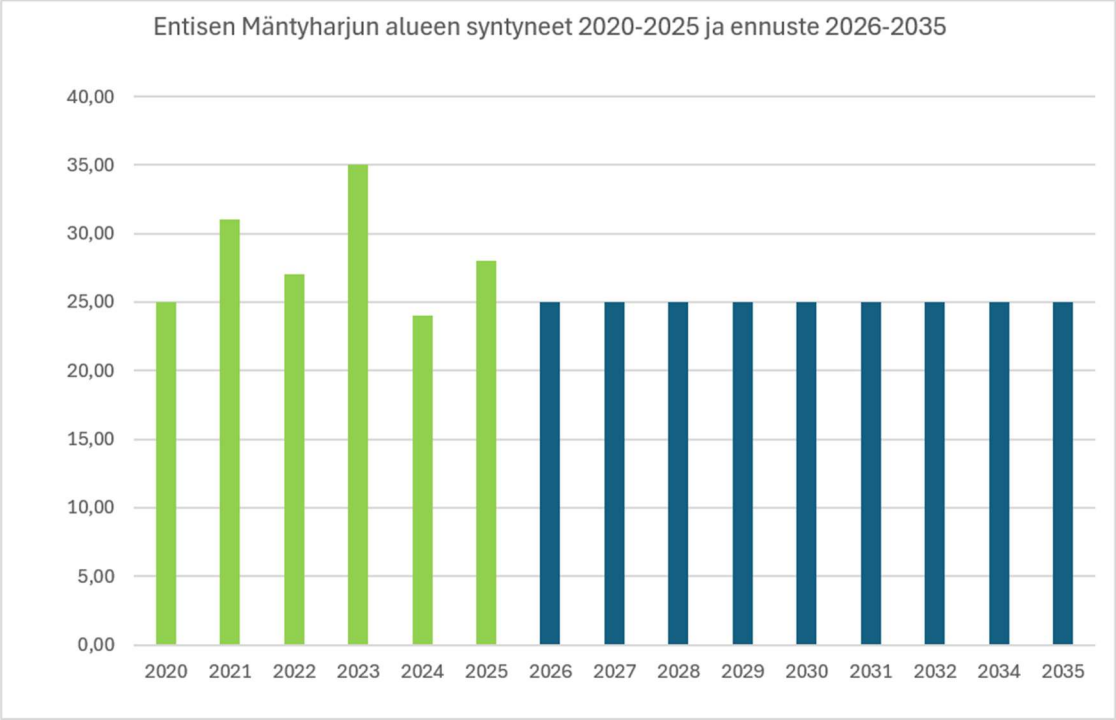

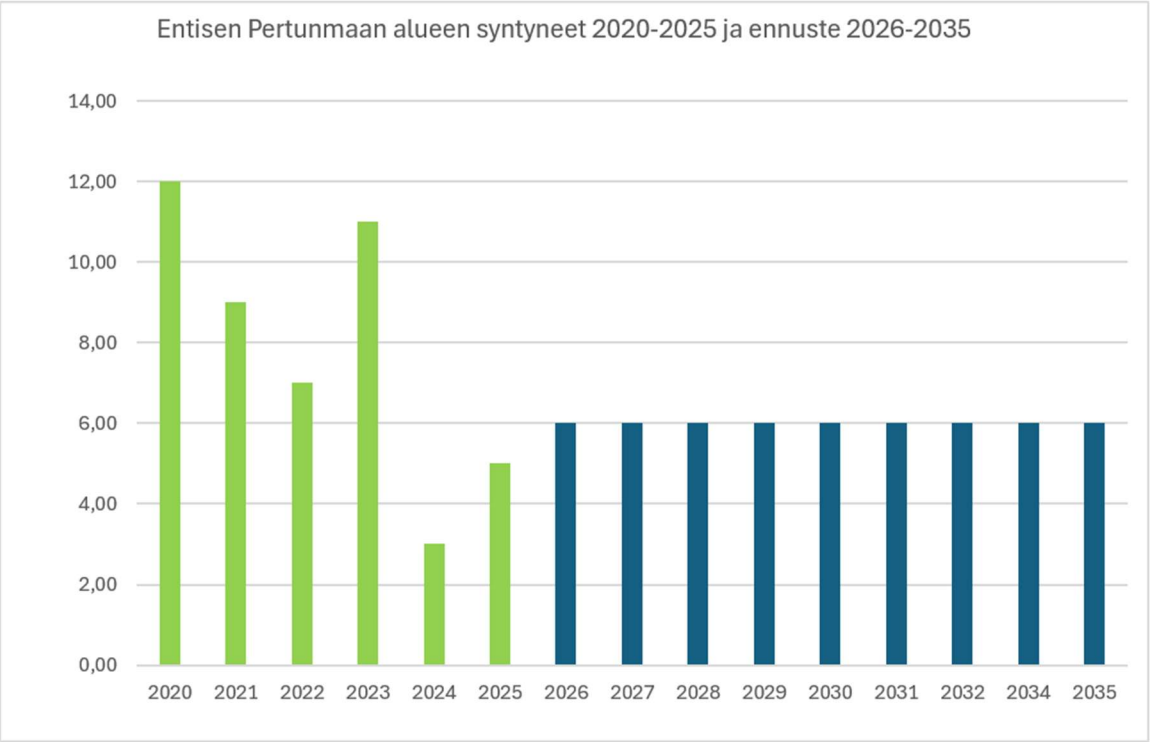

Lähde: Maakuntaliitto: Etelä-Savon väestöennusteet vuosina 2024 ja 2025.

Maakuntaliiton ennusteen mukaan aikavälillä 2025–2035 Mäntyharjun keskustan alueella syntyy keskimäärin noin 25 lasta vuodessa. Pertunmaan alueella syntyy ennusteen mukaisesti 6 lasta vuodessa.

Lasten sijoittuminen

Tilastokeskuksen Paavo-tietokannasta on saatavilla Mäntyharjun ja Pertunmaan alueen lapsimäärät postinumeroittain (tilanne 2024).

	0-2-vuotiaat (HE)	3-6-vuotiaat (HE)
2024		
52700 Mäntyharju Keskus (Mäntyharju)	64	112
52720 Karankamäki-Koirakivi (Mäntyharju)	0	0
52730 Koirakivi (Mäntyharju)	1	2
52740 Tuustaipale (Mäntyharju)	1	5
52760 Mynttilä (Mäntyharju)	3	0
52850 Halmeniemi (Mäntyharju)	1	1
52890 Käävänkylä (Mäntyharju)	0	1
52920 Voikoski (Kouvola)	3	0
52960 Nurmaa (Mäntyharju)	1	2
52970 Pankalahti-Ahvenainen (Mäntyharju)	0	1
52980 Ahvenainen (Mäntyharju)	0	1

	0-2-vuotiaat (HE)	3-6-vuotiaat (HE)
2024		
19410 Kuortti (Mäntyharju)	6	15
19420 Mansikkamäki (Mäntyharju)	1	2
19430 Pertunmaa Keskus (Mäntyharju)	8	14
19460 Ruorasmäki (Mäntyharju)	0	2
19470 Lihavanpää-Hartosenpää (Mäntyharju)	2	2
19480 Hartosenpää (Mäntyharju)	0	1

Tilasto hahmottaa eri alueiden lapsimääriä, mutta ei kuitenkaan tee näkyväksi nykyhetken tilannetta. Lapsimäärät ovat ainakin Mäntyharjun taajaman alueella kasvaneet 2024 jälkeen maahanmuuton ja maan sisäisen paluumuuton ansiosta.

Maahanmuutto

Maahanmuuttajia on Mäntyharjussa elokuussa 2026 yhteensä noin 400. Maahanmuuttajataustaisia 1–6-vuotiaita lapsia on Mustikkatassussa 16 (noin 12 %). Keinulassa ja Kuuttilassa on maahanmuuttajataustaisia 2–5-vuotiaita lapsia yhteensä 5 (noin 26,3 %). Ainakaan tällä hetkellä ei näytä siltä, että maahanmuuttajien määrä olisi merkittävästi kasvamassa.

Alueellinen kehitys

Kaiken kaikkiaan Etelä-Savon, kuten myös Mäntyharjun, väestö on vähentymässä. Vuonna 2019 Etelä-Savossa oli noin 142 380 asukasta. Väkiluku heinäkuun lopussa 2026 oli 127 396. Tilastokeskuksen väestönmuutosten tilastoinnin ennakkotietojen mukaan väkiluku väheni Etelä-Savossa vuonna 2025 yhteensä 1 227 henkilön verran (noin 1 %). Ennakkotietojen mukaan väkiluku väheni Etelä-Savossa tammi-heinäkuussa 2026 yhteensä 748 henkilön verran. (-0,58 %).

Koko maassa 0–14-vuotiaiden osuus on noin 14,3 prosenttia. Etelä-Savon väestöstä alle 14-vuotiaiden lasten määrä on noin 11.3 %. Mäntyharjulla vastaava luku on 10,2 % vastaten määrällisesti noin 700 lasta.

MDI:n ennusteen mukaan väestö vähenee Etelä-Savossa koko maan keskiarvoa selvästi nopeammin. Jos kehitys jatkuu samanlaisena kuin tähän asti, väkiluku laskee Etelä-Savossa yli neljänneksellä vuoteen 2050 mennessä. Lasten määrän vähentymistä voi hidastaa ainoastaan syntyvyyden, maahanmuuton ja maan sisäisen paluumuuton kasvu.

3.2. Kunnan strategiset tavoitteet

Mäntyharjun kunnan uusi strategia ponnistaa seuraavista arvoista: uusiutuen - yhdessä - positiivisesti. Strategisia painopisteitä ovat

- Houkutteleva asuinympäristö
- Elinvoimainen yritysympäristö
- Asiakaslähtöiset palvelut
- Vahva kuntaimago ja selkeä viestintä
- Aktiivinen omistajaohjaus ja edunvalvonta
- Laadukas johtaminen ja päätöksenteko

Strategian mukaisesti kunnassa ylläpidetään hyvää ja laadukasta palvelutasoa talouden realiteetit huomioiden. Nämä lähtökohdat huomioiden kunta pitää huolta lapsiperheille tärkeistä palveluista. Toimintaa kehitetään pitkäjänteisesti etsimällä aktiivisesti uusia ja parempia toimintatapoja. Kunta turvaa perheille laadukkaat palvelut, osaavan henkilöstön ja toimivat aukioloajat.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa ja päiväkotien sijaintia tarkastellaan kokonaisuutena. Tavoitteena on luoda mahdollisimman turvalliset, terveelliset ja toiminnallisesti laadukkaat varhaiskasvatuksen palvelut olemassa olevien taloudellisten resurssien puitteissa.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa on tarpeen uudistaa osana kunnan toiminnan ja talouden sopeuttamista sekä palvelujen laadun turvaamista. Uudistamisen taustalla ovat päiväkotien kiinteistöihin liittyvät haasteet, varhaiskasvatuksen lapsimäärien kehitys sekä tarve järjestää palvelut tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti.

Tavoitteena on saada kaikille mäntyharjulaisille lapsille turvallinen, terveellinen ja päiväkodiksi suunniteltu ympäristö. Samalla varhaiskasvatuspalveluiden tulisi toimia tehokkaasti siten, että täyttö- ja käyttöasteet nousisivat hyvälle tasolle. Uudistamisen tuloksena pitäisi

- varhaiskasvatuksen resurssit kohdentua tehokkaammin,
- henkilöstön työvuorosuunnittelu ja sijaisjärjestelyt helpottua,
- palvelun laatu ja jatkuvuus parantua,
- kustannuksien hallinta helpottua paremmin pitkällä aikavälillä.

4. Kiinteistöt ja investointitarpeet

4.1. Nykyiset tilat

Mäntyharjun kuntakeskuksessa toimiva Päiväkoti Mustikkatassu toimii noin 10 vuotta vanhassa rakennuksessa. Rakennuksen tilat ovat turvallisia, terveellisiä ja päiväkodiksi suunniteltuja. Päiväkodin kuormitus on tällä hetkellä korkea johtuen erityisesti pienten alle 3-vuotiaiden lasten ennakoitua suuremmasta määrästä. Palveluverkon uudistamisen aikana tähän pyritään löytämään väliaikainen tilaratkaisu päiväkodin lähialueelta. Tavoitteena on 5-vuotiaiden noin10- 20 lapsen ryhmän siirtyminen väistötiloihin siten, että yhteydet päiväkotiin ja tulevaan esikouluun säilyvät tai jopa vahvistuvat.

Läntisen Mäntyharjun varhaiskasvatuspalvelut tuotetaan tällä hetkellä kahdessa pienessä varhaiskasvatusyksikössä (Keinula ja Kuuttila). Kahden lähekkäin toimivan (12 km) päiväkodin malli on kokonaisuutena arvioiden tehoton ja kustannuksiltaan raskas. Molempien yksiköiden lapsimäärät ovat suhteellisen pieniä, mikä heikentää toiminnan tehokkuutta (täyttö- ja käyttöaste) ja kasvattaa kustannuksia. Lisäksi molempiin yksiköiden kiinteistöihin kohdistuu kehittämistarpeita.

4.2. Päiväkotien erityispiirteet ja erityistarpeet

Mustikkatassu on ollut viime vuosina jatkuvien parantavien toimenpiteiden kohteena. Päiväkodissa on parannettu mm. akustiikkaa, lämmitystä, viilennystä sekä piha-alueen toimivuutta. Päiväkotirakennus on noin 10 vuotta vanha. Teknisten palveluiden johdolla etsitään tällä hetkellä päiväkodin ja yhtenäiskoulun lähellä sijaitsevia tiloja, joihin 5-vuotiaiden ryhmä voisi sijoittua. Mustikkatassu toimii vuoropäiväkotina koko Mäntyharjun alueelle.

Vakavista sisäilmaongelmista kärsinyt **Keinulan** päiväkoti siirtyy 1.11.2026 lukien (tavoiteajankohta) Pertunmaan yhtenäiskoulun yhteyteen rakentuvaan siirtokelpoiseen uuteen rakennukseen, joka on turvallinen, terveellinen ja päiväkotikäyttöön suunniteltu. Väistötilaratkaisu on voimassa 36 kk.

Päiväkoti **Kuuttila** toimii Kuortissa. Tilaa ei ole suunniteltu päiväkotikäyttöön ja se vaatisi ajanmukaistamista. Päiväkodin ilmanvaihtokoneessa on säännöllisesti ongelmia. Samassa kiinteistössä toimii myös kesäravintola terasseineen. Päiväkodin etuna on toimiva piha, jonka aita vaatii perusteellista korjausta.

Keinulan väistöratkaisu mahdollistaisi molempien päiväkotien toiminnan sijoittamisen koulun yhteyteen, mikä loisi edellytyksiä toiminnallisille ja taloudellisille synergiaeduille. Näitä ovat mm.

- yhteinen ruokahuolto ja siivous,
- tilojen ja piha-alueen yhteiskäyttö,

- henkilöstön joustavampi käyttö,
- esiopetukseen liittyvien kuljetusten vähentyminen sekä
- varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen pedagogisen yhteistyön vahvistuminen.

Kokonaisuutena arvioiden palveluverkon tiivistäminen tukisi tässä vaiheessa kunnan strategisia tavoitteita palveluverkon kehittämisestä sekä talouden tasapainottamisesta. Se edistäisi ja takaisi tasapainoisemman talouden sekä laadukkaammat varhaiskasvatuspalvelut. Väistöratkaisu mahdollistaa sen, että kunta pääsee suunnittelemaan Läntisen Mäntyharjun alueelle pysyvän, turvallisen, terveellisen ja toiminnallisesti järkevän päiväkotiratkaisun.

5. Vaihtoehtojen muodostaminen arvioinnin pohjaksi

Palveluverkkoselvityksessä esitetään kaksi eri vaihtoehtoa, joiden vaikutuksia tarkastellaan lähemmin useista eri näkökulmista.

VE0.
Mustikkatassu, Keinula ja Kuuttila ja jatkavat erillisinä yksikköinä (Nykytila)

- Erilliset päiväkodit
- Mustikkatassu toimii varhaiskasvatusyksikkönä ilman laajennusta.
- Keinula toimii uusissa, terveissä, turvallisissa ja päiväkodiksi suunnitelluissa väistötiloissa.
- Kuuttila toimii laajennetun aukiolon yksikkönä, jonka tiloja tulisi ajanmukaistaa.

VE1.
Laajennetaan Mustikkatassun toimintaa Mäntyharjun keskustassa. Keskitetään Kuuttilan ja Keinulan päiväkotien varhaiskasvatus Pertunmaan kirkonkylässä sijaitsevan koulukeskukseen, aluksi koulun yhteyteen rakennettuun väistötilaan.

- Mäntyharjun keskustan varhaiskasvatusyksikkönä toimii Mustikkatassu, jolle etsitään laajennustilat 5-vuotiaiden ryhmille.
- Läntisen Mäntyharjun varhaiskasvatusyksikkönä toimii aluksi Pertunmaan koulun yhteyteen rakennettu terve, turvallinen ja päiväkodiksi suunniteltu väistötila, joka toimii osana koulukampuksen palvelurakennetta. Uusi väistötila muodostaa yhden päiväkodin, joka toimii Pertunmaan alueen laajennetun aukiolon yksikkönä.

6. Vaikutusten ennakkoarviointi

Jo selvityksen valmistelussa on käynyt ilmi, että Mustikkatassun tilojen laajentamistarve on akuutti ja se tulee toteuttaa molemmissa vaihtoehdoissa. Tämän vuoksi vaikutusten arviointia ei ole tehty Mustikkatassun osalta.

Lapsivaikutukset

Palveluverkkoselvityksen valmistelussa on tunnistettu päätösvaihtoehtojen vaikutuksia lasten arkeen, oppimiseen, hyvinvointiin ja tarvitsemaansa tukeen. Lapsivaikutusten arvioinnissa tarkastellaan erityisesti sitä, miten vaihtoehdot tukevat laadukkaan, saavutettavan ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen toteutumista. Arvioinnissa huomioidaan lasten etu sekä varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaiset tavoitteet.

- Ryhmäkoot

  Palveluverkkoratkaisut voivat vaikuttaa lasten ryhmäkokojen muodostumiseen ja ryhmärakenteiden toimivuuteen. Lasten päivittäisen toimintaympäristön tulee olla turvallinen, rauhallinen ja lapsen yksilölliset tarpeet tulee huomioida.

  VE0: Keinulan ja Kuuttilan ryhmäkoot ovat nykytilanteessa pienet. Ryhmärakenne on haavoittuva henkilöstöresurssien tai lasten varhaiskasvatukseen osallistumisen näkökulmasta. Poissaolot voivat vaikuttaa pedagogisen toiminnan järjestämiseen. Lasten vertaistoiminta on vähäistä.

  VE 1: Ryhmäkokoja voidaan tasata joustavammin, mikä tukee henkilöstöresurssien tehokasta käyttöä. Toiminnan järjestäminen ei yhden yksikön mallissa ole yhtä herkkä henkilöstömuutoksille ja poissaoloille kuin kahden yksikön mallissa. Lapsilla on mahdollisuus saada riittävästi aikuisen aikaa, vuorovaikutusta ja yksilöllistä huomiointia. Lasten vuorovaikutussuhteet kehittyvät ja lasten vertaistoiminta esim. viiskaritoiminnassa on mahdollista.

- Pedagoginen laatu

  Pedagogisen laadun näkökulmasta varhaiskasvatuksen tulee olla varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa. Toiminnan tulee olla lapsen oppimista tukevaa, joustavaa sekä lapsen osallisuutta vahvistavaa. Pedagogiikassa tulee pystyä hyödyntämään moniammatillista yhteistyötä, henkilöstön pedagogista osaamista ja osaamisen jakamista. Pedagogisen toiminnan tulee olla lasten toiveet ja kiinnostuksen kohteet huomioivaa.

  VE0: Keinulan ja Kuuttilan pedagoginen toiminta perustuu kahden pienen yksikön omiin toimintakäytäntöihin. Henkilöstön välinen yhteistyö ja osaamisen jakaminen on mahdollista, mutta ne toteutuvat kuitenkin pääosin yksikkökohtaisesti, koska

välimatka ei mahdollista päivittäistä toiminnan suunnittelua, kehittämistä ja arviointia.

VE1: Yhdistyminen vahvistaa pedagogisen toiminnan yhdenmukaisuutta ja laatua. Henkilöstön osaamista voidaan hyödyntää laajemmin. Yhteinen toimintakulttuuri tukee lasten yhdenvertaisia mahdollisuuksia saada laadukasta varhaiskasvatusta. Pedagoginen suunnittelu, arviointi ja kehittäminen toteutuu systemaattisemmin ja strukturoidummin.

- Varhaiskasvatuksen erityinen tuki

  Keskeistä varhaiskasvatuksen tuen toteutumisessa on erityisopettajan resurssin saatavuus, monialaisen yhteistyön toteutuminen, tukitoimien järjestäminen sekä henkilöstön mahdollisuudet vastata lasten yksilöllisiin tarpeisiin.

  VE0: Tehostetun ja erityisen tuen järjestäminen perustuu kahden yksikön resursseihin. Tuen saatavuus on riippuvaisempi yksittäisen työntekijän osaamisesta tai henkilöstötilanteesta, jolloin erityisosaamisen hyödyntäminen tai tuen järjestäminen voi olla haavoittuvaa. Varhaiskasvatuksen opettajan palvelut ovat vain joka toinen viikko käytettävissä.

  VE1: Yhdistynyt yksikkö parantaa erityispedagogisen osaamisen, varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden ja muun monialaisen tuen saavutettavuutta. Henkilöstön osaamista voidaan hyödyntää joustavammin, mikä tukee lasten yhdenvertaisuutta ja mahdollistaa tuen järjestämisen oikea-aikaisesti sekä tasalaatuisesti kaikille lapsille. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut ovat joka viikko käytettävissä.

Perhevaikutukset

Vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuljetusmatkojen pituuteen, palveluiden saavutettavuuteen ja varhaiskasvatuksen aukioloaikojen soveltuvuuteen perheiden tarpeisiin.

- Kulkeminen, työssäkäynti ja vuorohoito

  VE0: Kahden toimipisteen malli mahdollistaa osalle perheistä lyhyemmät kuljetusmatkat ja nykyiset aukioloajat säilyvät. Pidennettyä aukioloa on saatavissa Kuuttilassa ja vuorohoitoa Mustikkatassussa, mikä voi pidentää joidenkin perheiden päivittäisiä matkoja. Perheillä säilyy mahdollisuus valita sijainniltaan sopivampi varhaiskasvatusyksikkö.

  VE1: Varhaiskasvatuspalvelut ovat yhdenmukaiset kaikille perheille. Pertunmaan alueen vuorohoito ja laajennettu aukioloaika keskitetään uuteen yksikköön, mikä tukee työssäkäyvien perheiden arjen suunnittelua ja palveluiden yhdenvertaista

saatavuutta. Yksiköiden yhdistäminen voi pidentää joidenkin lasten kuljetusmatkoja varhaiskasvatukseen, mikä saattaa aiheuttaa logistisia haasteita.

Henkilöstövaikutukset

Palveluverkkoratkaisu vaikuttaa varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen, työn organisointiin, yhteistyöhön sekä henkilöstöresurssien käyttöön. Vaikutuksen arvioinnissa huomioidaan esimerkiksi työympäristön turvallisuus ja terveellisyys, sijaisjärjestelyjen toimivuus, työvuorosuunnittelu, mahdollisuudet kollegiaaliseen tukeen sekä pedagogisen työn ja johtamisen toteutuminen arjessa.

- Työolosuhteet, sijaisjärjestelyt ja rekrytointi

  VE0: Henkilöstö työskentelee kahdessa erillisessä yksikössä. Työvuorosuunnittelu, sijaisjärjestelyt ja johtaminen jakautuvat kahteen toimipisteeseen, mikä lisää työn organisoinnin tarvetta. Henkilöstön työpisteet ja työmatkat säilyvät nykyisellään. Työolosuhteet eivät parane Kuuttilan osalta.

  VE1: Henkilöstö työskentelee yhdessä yksikössä, mikä helpottaa yhteistyötä, resurssien käyttöä sekä sijaisjärjestelyjä. Keskittäminen edellyttää osalta henkilöstöstä siirtymistä uuteen työpisteeseen, mikä voi muuttaa päivittäisten työmatkojen pituutta. Toimintakulttuurin yhdistäminen uuteen toimintaympäristöön vaatii suunnitelmallista työtä. Kollegiaalinen tuki, johtaminen ja pedagoginen yhteistyö vahvistuvat. Koko henkilöstö saa työskennellä terveessä ja turvallisessa työympäristössä.

Talousvaikutukset

Palveluverkkoratkaisu vaikuttaa kunnan varhaiskasvatuksen kustannuksiin ja resurssien käyttöön. Arvioinnissa huomioidaan erityisesti tilakustannukset, henkilöstöresurssit, ateria- ja puhtauspalvelut, kuljetukset, tukipalvelut sekä kiinteistöjen ylläpidosta aiheutuvat menot.

- Toimintakulut ja säästöt

  VE0: Varhaiskasvatusta järjestetään kahdessa yksikössä, mikä kasvattaa tilojen, henkilöstön ja kuljetusten kustannuksia. Lisäksi Kuuttilan kiinteistö vaatii merkittäviä korjaus- ja ylläpitotoimenpiteitä tulevina vuosina.

  VE1: Toiminnan keskittäminen yhteen yksikköön vähentää tilojen, kuljetusten ja tukipalveluiden kustannuksia sekä mahdollistaa henkilöstöresurssien tehokkaamman käytön. Kuuttilan kiinteistöstä aiheutuu edelleen jonkin verran kustannuksia, mutta kokonaisuutena vaihtoehto tuottaa säästöjä nykytilaan verrattuna.

Alueelliset vaikutukset

Palveluverkkoratkaisu voi vaikuttaa alueen yritysten työvoiman saatavuuteen ja käyttöön sekä työssäkäyvien perheiden elämään. Vaikutukset havaitaan yleensä alueen elinvoimavaikutuksina. Puolet lapsista asuu Kuortin vaikutuspiirissä, puolet keskustan vaikutuspiirissä.

- Yritysvaikutukset

  VE0: Lähellä sijaitseva päiväkoti (alle 2 km) voi helpottaa uuden työvoiman rekrytointia Kuortissa. Helpotus koskee lähinnä pienten lasten alle 6-vuotiaiden lasten huoltajia. Päiväkoti voi edistää myös muiden Kuortissa sijaitsevien yritysten palvelujen käyttöä.

  VE1: Kauempana (10–12 km) sijaitseva päiväkoti voi edellyttää yritykseltä joustavuutta mm. työajoissa. Osa lapsiperheiden asioinnista voi samalla siirtyä keskustan yrityksiin. Keskustan asema palvelukeskuksena vahvistuu. Olennaista on, että alueella on vähintään yksi laadukas päiväkoti kohtuullisen välimatkan päässä.

- Työvaikutukset

  VE0: Lähellä sijaitseva päiväkoti voi helpottaa osa-aikaista ja vuorotyötä tekevien nuorten perheiden logistiikkaa. Työpäivän pituutta on helpompi säädellä ja työaikaa säästyy. Lisäksi joidenkin perheiden kannalta päiväkodissa käynti voidaan yhdistää työmatkaan.

  VE1: Perheiden lasten hoitamiseen liittyviin matkoihin kuluu noin puoli tuntia päivässä. Pidempi välimatka tuottaa perheille säännöllisiä matkakustannuksia. Joillekin perheille työmatkan ja päivähoidon yhdistäminen hankaloituu, joillekin helpottuu.

- Elinvoimavaikutukset

  VE0: Yksityisen sektorin työpaikkoja on Kuortissa enemmän. Päiväkodin sijainti voi houkutella nuoria perheitä muuttamaan alueelle. Se edistää myös muiden palveluiden kuluttamista Kuortissa ja vastaavasti heikentää palveluiden kuluttamista Pertunmaan keskustassa.

  VE1: Pertunmaan keskustassa on julkisen sektorin työpaikkoja (kunnan hallinto, seurakunta, koulut). Keskustassa on myös monipuolisesti palveluyrityksiä. Koulun ja päiväkodin yhteinen kampus voi tukea alueen veto- ja pitovoimaa sekä kasvattaa asiointivirtoja keskustaan.

7. Taloudelliset vaikutukset tarkemmin

7.1. Nykyisen palveluverkon kustannukset

- Toiminta ja henkilöstö

  Keinulassa työskentelee syksyllä 2026 3,5 henkilöä, joista 2,5 on kasvatusvastuullista työntekijää. Yhden työntekijän 0,5 työpanosta hyödynnetään Yhtenäiskoululla esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja pedagogiikan toteutumisessa. Keinulan toimintakulut 2025 olivat 489 574 €, joista henkilöstökulujen osuus oli 368 877 €.

  Kuuttilassa työskentelee syksyllä 2026 3 kasvatusvastuullista työntekijää. Kuuttilan toimintakulut ovat kirjautuneet ainoastaan elokuuhun 2025, jolloin ne olivat 164 765 €. Sen jälkeen suurin osa henkilökustannuksista on virheellisesti kirjautunut Keinulan budjettiin. Kuuttilan todellinen vuoden 2025 toteuma olisi ollut noin 240 000 €. Taloudellisessa tarkastelussa käytetään kuitenkin todellisia toteumia.

  Mustikkatassussa työskentelee syksyllä 2026 yhteensä 26 henkilöä. Mustikkatassun toimintakulut vuonna 2025 olivat 1 445 832 €, joista henkilökustannusten määrä oli 1 187 861 € (alv 0 %).

- Tilat

  Vakavista sisäilmaongelmista kärsinyt Keinulan päiväkoti siirtyy 1.11.2026 lukien (tavoiteajankohta) Pertunmaan yhtenäiskoulun yhteyteen rakentuvaan siirtokelpoiseen uuteen rakennukseen. Väistötilaratkaisu on voimassa 36 kk. Väistötilan vuokra on 138 176 € (alv 0 %) ja käyttökulut noin 20 000 € vuodessa. Keinulan nykyisten tilojen kustannukset vuonna 2025 olivat 58 700 €.

  Kuortin keskustassa sijaitseva Kuuttila toimii kunnan omistamassa osakehuoneistossa, jota ei ole suunniteltu päiväkotikäyttöön ja tilat vaatisivat ajanmukaistamista. Kuuttilan nykyisten tilojen kustannukset vuonna 2025 olivat 30 300 €.

  Mustikkatassu toimii noin 10 vuotta vanhassa rakennuksessa. Rakennuksen tilat ovat turvallisia, terveellisiä ja päiväkodiksi suunniteltuja. Tällä hetkellä tilat ovat kuormittuneet alle 3-vuotiaiden ennakoitua isommasta määrästä. Mustikkatassun tilakustannukset vuonna 2025 olivat 192 894 €.

- Ruokahuolto

  Ruokahuolto päiväkoteihin on järjestetty Järvi-Saimaan Palveluiden kautta. Kaikkiin päiväkoteihin on toimitettu 1.8.2026 lukien ruoka Mäntyharjun uudelta keskuskeittiöltä. Palvelujen oston arvo oli 2025 yhteensä 285 769 € (alv 0 %).

- Siivous

  Kuuttilassa sekä Keinulassa työskentelee 1 henkilö ostopalveluna Järvi-Saimaan Palvelut Oy:n puhtauspalveluista. Järvi-Saimaan Palveluilta ostetun puhtauspalvelun arvo on yhteensä noin 124 000 € (alv 0 %) vuodessa. Mustikkatassussa puhtauspalvelut ostetaan Luotea Oy:ltä.

- Kuljetukset

  Täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevat lapset kuljetetaan aamuisin Kuuttilasta ja Keinulasta Pertunmaan yhtenäiskoululle takseilla. Kuljetukset on yhdistetty soveltuvin osin koulukuljetuksiin. Mäntyharjussa lapset saatetaan yhtenäiskouluun hoitajien toimesta kävellen.

7.2. Vaihtoehtojen VE0 ja VE1 talousvaikutukset

MUSTIKKATASSU

Tilakulut / Mustikkatassu (lämpö, sähkö, vesi…)

Päiväkoti	**Vuosi 2025**	**VE0**	**VE1**
Mustikkatassu	-192 500	-192 900	-192 900
Lisätila	0	-36 000	-36 000
Yhteensä	-192 500	-228 900	-228 900
+Säästö -lisäkulu vuodessa	**0**		**-36 000**

Toimintakulut / Mustikkatassu (ruoka, siivous, henkilöstö)

Päiväkoti	**Vuosi 2025**	**VE0**	**VE1**
Mustikkatassu	-1 445 832	-1 445 832	-1 445 832
Lisäpalvelut	0	-20 000	-20 000
Yhteensä	-1 445 832	-1 465 832	-1 465 832
+Säästö -lisäkulu vuodessa	**0**		**-20 000**

Mustikkatassun laajennuksen tilakustannukset nousevat vaihtoehdossa VE1 noin -56 000 € vuodessa.

KEINULA JA KUUTTILA

Tilakulut/vuosi (vuokra, lämpö, sähkö, vesi…)

Päiväkoti	**Vuosi 2025**	**VE0**	**VE1**
Kuuttila	-30 300	-30 300	5 000
Keinula	-58 700	0	0
Väistötila	0	-158 000	158 000
Yhteensä	-89 000	-188 300	163 000
+Säästö/v -Lisäkulu/v	**0**	**-99 000**	**-74 000**

Toimintakulut/vuosi (henkilöstö, palvelut, aineet ja tarvikkeet, muut kulut)

Päiväkoti	**Vuosi 2025**	**VE0**	**VE1**
Kuuttila	-165 000 *	-165 000 *	0
Keinula	-489 000	-407 000	0
Keinula + Kuuttila	-654 000	-572 000	-475 000
+Säästö/v -Lisäkulu/v	**0**	**+82 000**	**+179 000**

Yhteenveto talousvaikutuksista

- Selvityksen aikana on käynyt selväksi, että Mustikkatassun päiväkodin laajennus on tehtävä molemmissa vaihtoehdoissa VE0 ja VE1. Kustannukset tulevat olemaan vähintään -56 000 € vuodessa.

- VE0-ratkaisussa toimintakulut laskevat noin +82 000 € ja tilakulut suurenevat noin -99 000 € vuodessa. Kokonaisvaikutuksena syntyy lisäkuluja yhteensä noin -17 000 € vuodessa. Toimintakulujen säästöt syntyvät pääosin samoista tekijöistä kuin alla mainitut vaihtoehdon VE1 säästöt, mutta hieman maltillisemmin eli ainoastaan päiväkoti Keinulan osalta.

- VE1-vaihtoehdossa tilakuluja syntyy lisää noin -74 000 € vuodessa ja säästöjä toimintakuluista syntyy noin +179 000 € vuodessa. Kokonaisvaikutus on säästöä noin +123 000 € vuodessa. Säästöt syntyvät pääosin seuraavista kuluista:

    - Järvi-Saimaan Palvelujen palveluhankinta noin 85 000 € vuodessa
    - Ruoan kuljetukset noin 10 000 € vuodessa
    - Esikoululaisten taksimatkat noin 15 000 € vuodessa
    - Henkilöstöresurssien monikäytöstä ja optimoinnista 69 000 € vuodessa

8. Suunnitelma henkilöstön sijoittumisesta ja työjärjestelyistä

VE0: Nykyinen henkilöstö jatkaa työtehtävissään erillisissä Keinulan ja Kuuttilan päiväkodeissa. Keinulassa x henkilöä ja Kuuttilassa x henkilöä.

Mustikkatassussa tarvittava henkilöstö siirtyy päiväkodin laajennustilaan. Tarkemmat neuvottelut siirtymisestä käydään siinä vaiheessa, kun laajennustilan sijainti tiedetään.

VE1: Nykyinen henkilöstö jatkaa työtehtäviään Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatusyksiköissä. Keinula ja Kuuttila muodostavat yhden päiväkodin, johon syntyy kaksi lapsiryhmää. Molemmissa ryhmissä tarvitaan varhaiskasvatuksen opetusresurssia ja hoitajaresurssia.

Jos työjärjestelyissä syntyy tarvetta vähentää henkilöstä uudesta yhteisestä päiväkodista, niin heille tarjotaan työtä päiväkoti Mustikkatassusta, jossa on akuutti henkilöstöpula.

9. Suunnitelman lasten kuljetus- ja hoitojärjestelyistä

VE0: Kuljetus- ja hoitoratkaisut pysyvät nykyisellään. Esikoululaiset ovat oikeutettuja maksuttomaan kuljetukseen, joka toteutetaan koulukuljetusten yhteydessä.

Täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevat esikoululaiset tuodaan päiväkotiin ja haetaan päiväkodista huoltajien toimesta, jos tuonti- tai hakuajat poikkeavat koulukuljetusreittien aikatauluista.

Kuuttilassa täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevat esikoululaiset haetaan aamuisin kouluun taksilla. Keinulan lapset siirtyvät aamuisin kouluun yhdyskäytävää pitkin.

VE1: Esikoululaiset ovat oikeutettuja maksuttomaan kuljetukseen, mikä toteutetaan koulukuljetusten yhteydessä.

Täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevat esikoululaiset tuodaan/haetaan päiväkodista huoltajien toimesta, jos tuonti- ja hakuaikataulut poikkeavat koulukuljetusreittien aikatauluista.

Taksikuljetuksia ei enää tarvita täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevien lasten siirtymisessä kouluun, vaan lapset siirtyvät aamuisin kouluun yhdyskäytävää pitkin.

10. Yhteenveto vaikutusten arvioinnista

Vaikutusten arvioinnin yhteenvetotaulukko osoittaa, että sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä vaihtoehdon VE1 mukainen Keinulan ja Kuuttilan päiväkotien yhdistäminen Pertunmaan yhtenäiskoulun yhteyteen rakennettuun päiväkotiin on kokonaisvaikutuksiltaan positiivisempi. Ero erillään toimivien päiväkotien vaihtoehtoon VE0 on merkittävän suuri.

	VEO: Keinula (väistötilat) ja Kuuttila jatkavat erillisinä yksikköinä		**VE1: Koulukeskuksessa sijaitsevaan väistötilaan keskitetään Keinulan lisäksi Kuuttilan päiväkoti**	
Vaikutuskohde	Lyhyt aikaväli	Pitkä aikaväli	Lyhyt aikaväli	Pitkä aikaväli
Organisaatio ja henkilöstö				
Henkilöstön työkyky, hyvinvointi, turvallisuus, osaaminen ja yhdenvertaisuus	1	-1	2	3
Henkilöstön määrä ja sijaisjärjestelyt	-1	-3	3	3
Ryhmärakenne ja pedagoginen toiminta	-1	-1	3	3
Johtaminen ja erityinen tuki	-1	-1	3	3
Talous ja elinvoima				
Organisaation talouden kestävyys	-3	-3	2	1
Alueen yritysten toiminta	2	2	1	1
Kunnan veto- ja pitovoima	1	-2	2	1
Lapset ja perheet				
Vaikutukset johonkin tiettyyn lasten (erityis-)ryhmään, kuten haavoittuvassa asemassa olevat lapset	0	0	2	2
Lasten mahdollisuudet liikuntaan ja liikkumiseen	-2	-3	-1	-1
Lasten oikeus lepoon ja leikkiin	1	1	2	2
Lasten hyvinvointi ja terveys	0	-1	3	3
Lasten turvallisuus tai turvallisuuden tunne	-1	-2	1	2
Vaikutukset perheiden arjen sujuvuuteen	0	1	0	1

VE0:
Organisaation ja henkilöstön näkökulmasta lyhyellä aikavälillä työkyky paranee Keinulan väistötiloihin siirtymisen vuoksi. Pidemmällä aikavälillä sijaisjärjestelyt heikkenevät, koska kaksi yksikköä vaativat varhaiskasvatuslain ja -asetuksen mukaisen mitoituksen.

Talouden ja elinvoiman osalta ei ole kestävää ylläpitää kahta lähekkäistä yksikköä, joiden molempien lapsimäärät ovat pienet. Kunnan veto- ja pitovoima heikkenee, koska väistötila on väliaikaisratkaisu ja Kuuttilan osalta tilat eivät ole päiväkotitarkoitukseen sopivat.

Lasten ja perheiden vaikutuskohteista osa jää neutraaliksi (0), koska Keinulan väistötilojen myötä tilanne paranee (+), mutta vastaavasti Kuuttilan säilyessä toiminnassa nykytiloissa vaikutus on epäsuotuisa (-). Väistötilat ovat terveelliset ja

toimivat, mutta turvallisuusnäkökulmasta koulun läheinen ympäristö saattaa vaikuttaa lasten turvallisuuden tunteeseen. Lisäksi pihan pienuus ja leikkivälineistön vähyys vaikuttavat sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä negatiivisesti lasten mahdollisuuteen liikkua. Kuuttilan ympäristö ei ole turvallinen sijaintinsa puolesta ja puolestaan piha vaatii ehostamista.

VE1:
Yhdeksi yksiköksi keskittäminen on organisaation ja henkilöstön näkökulmasta toimivin ratkaisu, koska laatu on yhdenmukaista ja esimerkiksi pedagoginen johtaminen ja toiminta on yhdenvertaista.

Keskittämisen myötä kokonaiskustannukset vähenevät, mutta väliaikaistilat eivät kustannuksienkaan puolesta ole kunnalle pitkällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Lasten ja perheiden vaikutuskohteissa korostuu päiväkotitoimintaan soveltuvat tilat, jotka tukevat lapsen hyvinvointia ja terveyttä kokonaisvaltaisesti. Kuitenkin pihan pienuus ja koulun läheisyys eivät edistä lasten liikkumista, koska koululla ei ole omaa liikuntasalia.

Johtopäätös:
Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin johtopäätöksenä todetaan yhdeksi yksiköksi keskittämisen (VE1) olevan kaikista näkökulmista tarkasteltuna parempi vaihtoehto. Vaikutuskohteiden osalta voidaan todeta, että varhaiskasvatuksen resurssit kohdentuvat tehokkaammin, varhaiskasvatuksen laatu yhdenmukaistuu ja kustannusten hallinta järkevöityy. Arjen sujuvuus on tasapuolista kaikille perheille riippumatta siitä, millä Läntisen Mäntyharjun alueen kylällä he asuvat.

Mäntyharju on laaja kunta, joten on tärkeää, että varhaiskasvatuspalveluja sijaitsee sekä Läntisen että Itäisen Mäntyharjun alueella. Tämä tukee myös nykyisen kuntastrategian painopisteitä, asiakaslähtöiset palvelut ja houkutteleva asuinympäristö.

11. Sidosryhmien kuuleminen

Palveluverkkoratkaisun valmistelussa on huolehdittava asianmukaisesta osallisten kuulemisesta (Hallintolaki 434/2003, 34 §). Tällaisia tahoja ovat mm. huoltajat ja kuntalaiset, Keinulan ja Kuuttilan henkilöstöt sekä Pertunmaan alueen yritykset. Edellä mainittujen ryhmien kuulemiset toteutetaan marraskuun 2026 aikana Pertunmaan yhtenäiskoululla, jossa on myös mahdollisuus vierailla myös koulun yhteyteen rakennetussa ja käyttöön otetussa päiväkotitilassa.